

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 27. lipnja 2012

[[Video](#)]

Carmen Christo

Draga braćo i sestre!

Našu molitvu, kao što smo vidjeli proteklih srijeda, čine šutnje i riječ, pjesma i kretnje koje uključuju čitavu osobu: od usta do uma, od srca do čitavog tijela. To je jedna značajka koju nalazimo također u židovskoj molitvi, osobito u psalmima. Danas ću govoriti o jednom od najstarijih hvalospjeva ili himana kršćanske tradicije, kojeg nam sveti Pavao predstavlja u onome što je, u stanovitom smislu, njegova duhovna oporuka: Poslanici Filipljanima. Tu je, naime, poslanicu Apostol diktirao dok se nalazio u zatvoru, možda u Rimu. On osjeća da mu je smrt blizu jer kaže da će njegov život biti prinesen kao žrtva ljevanica (usp. Fil 2, 17).

Usprkos teškoj životnoj pogibelji u kojoj se nalazi, sveti Pavao, u čitavom tom spisu, izražava radost što je Kristov učenik, što mu može ići ususret, ide čak tako daleko da smrt promatra ne kao gubitak već kao dobitak. U posljednjem poglavlju Poslanice nalazi se snažni poziv na radost, što je temeljna značajka nas kao Kristovih učenika i naše molitve. Sveti Pavao piše: "Radujte se u Gospodinu uvijek! Ponavljam: radujte se!" (Fil 4, 4). Ali kako je moguće radovati se pred predstojećom osudom na smrt? Odakle ili bolje reći od koga sveti Pavao crpi vedrinu, snagu, hrabrost da ide ususret mučeništvu i prolijevanju krvi?

Odgovor na to pitanje nalazimo u središnjem dijelu Poslanice Filipljanima, u tekstu kojeg kršćanska tradicija naziva *carmen Christo*, hvalospjev Kristu, ili općenitije "kristološki himan": u tome je hvalospjevu sva pozornost usredotočena na Kristove "osjećaje", to jest na njegov način razmišljanja i na njegov konkretni i življeni stav. Ta molitva započinje pozivom: "Neka u vama bude

isto mišljenje kao i u Kristu Isusu" (Fil 2, 5). Ti su stavovi predstavljeni u narednim recima: to su ljubav, velikodušnost, poniznost, poslušnost Bogu, sebedarje. Riječ je ne samo i jednostavno o tome da se nasljeduje Isusov primjer, kao neku moralnu stvar, već da se čitav život uključi u njegov način razmišljanja i djelovanja. Molitva mora dovesti do jedne sve dublje svijesti i jednog sve dubljeg sjedinjenja s Gospodinom, da bismo mislili, djelovali i ljubili u njemu i po njemu.

Sada ću se nakratko zadržati na nekim sastavnim dijelovima toga jezgrovitog hvalospjeva, u kojem su sažeti božanski i ljudski put Sina Božjega i koji obuhvaća čitavu ljudsku povijest: od njegova božanstva do utjelovljenja, smrti na križu i uzdignuća u Očevu slavu, uključujući također prvog čovjeka Adam. Taj himan Kristu počinje s njegovim "en morphe tou Theou", kao što se kaže u grčkom tekstu, to jest od njegove "bogolikosti", od toga da je on jednak Bogu. Isus, pravi Bog i pravi čovjek, ne živi "jednakost s Bogom" zato da trijumfira ili da nametne svoju premoć, ne smatra je posjedom, povlasticom, blagom koje ljubomorno čuva. Štoviše, "oplijenio je" samoga sebe preuzevši na sebe, kao što se kaže u grčkom tekstu, "morphe doulos", "lik sluga", to jest ljudsku stvarnost označenu trpljenjem, siromaštvom, smrću; postao je u svemu sličan čovjeku, osim u grijehu, tako da se ponaša kao sluga potpuno posvećen služenju drugima. U vezi s tim, Euzebije Cezarejski, koji je živio u 4. stoljeću, kaže: "Preuze na se muke udova koji trpe. Naše ponižavajuće bolesti postadoše njegove. Trpio je i mučen za nas u skladu s njegovom silnom ljubavlju prema čovjeku" (La dimostrazione evangelica, 10, 1, 22). Sveti Pavao u nastavku opisuje "povijesni" okvir u kojem se ostvarilo to Isusovo poniženje: "ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu" (Fil 2, 8). Božji je Sin postao pravi čovjek i čitav je svoj ovozemaljski život proživio u potpunoj poslušnosti i vjernosti Očevoj volji sve do najviše žrtva vlastitoga života. I više od toga. Naime, Apostol pobliže određuje tu smrt: "poslušan do smrti, smrti na križu". Isus Krist je na križu dostigao najviši stupanj poniženja, jer je raspeće bila kazna pridržana za robove a ne slobodne ljude: "mors turpissima crucis", piše Ciceron (usp. In Verrem, V, 64, 165).

Na Kristovu križu čovjek je otkupljen i Adamovo je iskustvo stubokom izokrenuto: Adam, stvoren na Božju sliku i priliku, težio za tim da postane poput Boga, da zauzme Božje mjesto te je izgubio izvorno dostojanstvo koje mu je dano. Isus, naprotiv, premda je bio "jednak Bogu", ponizio je samoga sebe, uronio je u ljudsko stanje, u potpunoj vjernosti Ocu, da otkupi Adama koji je u nama i da vrati čovjeku izgubljeno dostojanstvo. Oci ističu da je on postao poslušan, vrativši našoj ljudskoj naravi, po svojem čovještvu i poslušnosti, ono što je bilo izgubljeno Adamovim neposluhom.

U molitvi, u odnosu s Bogom, mi otvaramo um, srce, volju djelovanju Duha Svetoga da bismo ušli u tu istu dinamiku života, kao što kaže sveti Ćiril Aleksandrijski: "Duh nas svojim djelovanjem nastoji po milosti preobraziti u savršenu presliku njegova poniženja" (Lettera Festale 10, 4). Ljudska logika, naprotiv, često traži samoostvarenje u moći, u vladanju, u moćnim sredstvima. Čovjek i dalje teži tome da vlastitim snagama gradi Babilonsku kulu da bi se vinuo do Božjih visina, da bude kao Bog. Utjelovljenje i križ nas podsjećaju da se puno ostvarenje sastoji u suobličavanju vlastite volje Očevoj, u opljenjivanju sebe samih, u oslobađanju od vlastitog

egoizma, da bismo se ispunili ljubavlju, Božjom milošću i tako doista postali kadri druge ljubiti. Čovjek ne nalazi samoga sebe ako ostane zatvoren u samog sebe, ako afirmira samoga sebe. Čovjek sebe nalazi jedino ako izađe iz samoga sebe; samo ako izađemo iz sebe nalazimo se. I ako je Adam htio oponašati Boga, to samo po sebi nije zlo, ali je pogriješio u svojoj predodžbi Boga. Bog nije netko koji želi samo veličinu. Bog je ljubav koja se daruje već u Trojstvu, a zatim u stvaranju. A nasljedovati Boga znači izaći iz samih sebe, dati se u ljubavi.

U drugom dijelu toga "kristološkog himna" iz Poslanice Filipljanima, subjekt se mijenja; to nije više Krist, već Bog Otac. Sveti Pavao ističe da upravo zbog poslušnosti Očevoj volji sve do najvišeg čina ljubavi na križu "Bog njega preuzvisi i darova mu ime, ime nad svakim imenom" (Fil 2, 9). Onaj koji se duboko ponizio preuzevši na sebe lik sluga, uzvišen je, uzdignut iznad svega od Oca, koji mu daje ime "Kyrios", "Gospodin", najviše dostojanstvo i gospodstvo. Pred tim novim imenom, naime, koje je ime samoga Boga u Starome zavjetu, prignut će se "svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika. I svaki će jezik priznati: 'Isus Krist jest Gospodin!' - na slavu Boga Oca" (rr. 10-11). Isus koji je uzdignut isti je onaj Isus s Posljednje večere, koji je odložio svoje haljine, opasao se ubrusom te se prignuo do nogu učenika da ih opere te zatražio od njih: "Razumijete li što sam vam učinio? Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! Ako dakle ja - Gospodin i Učitelj - vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge" (Iv 13, 12-14). To je važno uvijek imati na umu u našoj molitvi i u našem životu: "Božje se uzdignuće događa upravo u poniznom služenju, u poniznoj ljubavi, što je sama Božja bit te stoga snaga koja stvarno čisti, koja čovjeka čini kadrin da zamijeti i vidi Boga" (Gesù di Nazaret, Milano 2007., str. 120).

Himan iz Poslanice Filipljanima pruža nam dakle dvije važne indikacije za našu molitvu. Prva je zaziv "Gospodine" upućen Isusu Kristu, koji sjedi zdesna Ocu: on je jedini Gospodar našega života, usred tolikih "vladara" koji ga žele usmjeravati i voditi. Zato je nužno imati jednu ljestvicu vrijednosti u kojoj će prvo mjesto pripadati Bogu, da bismo mogli zajedno sa svetim Pavlom reći: "sve gubitkom smatram zbog onoga najizvršnijeg, zbog spoznanja Isusa Krista, Gospodina mojega" (Fil 3, 8). Susret s Uskrslim mu je pomogao shvatiti da je on jedino blago za koje vrijedi utrošiti cio svoj život.

Druga je indikacija prostracija – na ime Isusovo će se prignuti "svako koljeno" na zemlji i na nebu – koja doziva u svijest riječi proroka Izaije da će se sva stvorenja pokloniti Bogu (usp. 45, 23). Pasti nice pred Presvetim Sakramentom ili klečanje u molitvi izražava upravo stav klanjanja pred Bogom, također vlastitim tijelom. Otud važnost da se tu gestu ne čini iz navike ili na brzinu, već s dubokom sviješću. Kada kleknemo pred Gospodinom mi ispovijedamo svoju vjeru u njega, priznajemo da je on jedini Gospodar našega života.

Draga braćo i sestre, upravimo u svojoj molitvi svoj pogled u Raspetog, zadržimo se češće u klanjanju pred euharistijom, da bismo tako omogućili da u naš život uđe Božja ljubav, koji se ponizio da nas uzdigne k sebi. Na početku ove kateheze smo se zapitali kako se sveti Pavao mogao radovati pred predstojećom opasnošću mučeništva i prolijevanja vlastite krvi. To je moguće samo zato što Apostol nije nikada sklanjao svoj pogled od Krista i na kraju mu je postao suobličen u smrti, u nadi da će prispjeti "k uskrsnuću od mrtvih" (Fil 3, 11). Poput svetog Franje pred

raspelom i mi molimo: Svevišnji, dični Bože, prosvijetli tmine moga srca. Daruj mi pravu vjeru, čvrsto ufanje i savršenu ljubav, razum i razboritost da vršim tvoju svetu i istinsku volju. Amen (usp. Preghiera davanti al Crocifisso [Molitva pred Raspetim]: FF [276]). Hvala!

© Copyright 2012 - Libreria Editrice Vaticana

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana